

Serie Drijfveer - Elly Kort

Alleen drasties korter werken helpt

Elly Kort (50) heeft twee kinderen en is naaister van beroep. De laatste tijd bekwaamt zij zich ook in het edele vak van drukker. Haar man heeft de garage van hun huis in het noordhollandse Schermerhorn omgetoverd tot een kleine drukkerij. Hij werkte als drukker bij de Perscombinatie, maar zit nu in de WAO. Elly: "Op aangeven van hem bedien ik nu de offset-pers. We drukken tegen kostprijs blaadjes en folders voor allerlei organisaties. Dus als je nog eens een drukker zoekt..."

Deze uitdrukkelijke wil om iets voor anderen te kunnen betekenen, duikt tijdens ons gesprek steeds weer op. Elly Kort is zeer actief lid van de Vrouwenbond FNV en niet iemand die snel bij de pakken neerzit. Op haar veertiende begon zij haar activistenloopbaan bij het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond (ANJV). En nog steeds kan ze niet aksepteren dat vrouwen niet dezelfde gelijkwaardige positie hebben als mannen. Dat de rijkdom oneerlijk verdeeld is. Dat de verschillen in inkomen zo groot zijn. En dat het kapitalisme wereldwijd sterker is geworden. Een verslag.

Moedeloos

"Af en toe word ik er weleens moedeloos van. Op het Malieveld waren op 5 oktober zo veel mensen op de been. En er is door zo veel mensen gestaakt. En toch trekken de politici zich er niets van aan. Je vraagt je weleens af: waar doe ik het nog voor? Vroeger kon je nog iets bereiken met staken. Nu wordt alles verloren.

Maar met speldeprikken bereik je ook niets. Alleen met keiharde acties, zoals een algemene staking, kan je iets afdwingen. Iedereen moet tegelijkertijd in actie komen. Dat is de enige manier. Het repareren in de CAO's leidt er alleen maar toe dat we in kleine groepjes uit elkaar gaan. Alleen de sterksten kunnen op die manier nog iets winnen. De actie op het Malieveld werd toch weer stoom afblazen. Waren ze soms bang dat ze het niet in de hand zouden kunnen houden? Het was nu een veel te vrijblijvend gebeuren. Er waren natuurlijk veel mensen, maar die hadden wel allemaal een gratis treinkaartje naar Den Haag. Dan zeggen de grote demonstraties tegen de kruisraketten, waarbij iedereen zelf het vervoer moest betalen, mij veel meer.

Met een demonstratie naar het Binnenhof hadden we de mensen kunnen vasthouden. Nu verliep alles. Bovendien werden de mensen zelf niet aan het woord gelaten. Dan was er vast wel

over een verdere opbouw van de acties gesproken. Nu wordt het veel moeilijker om mensen nog in beweging te krijgen. Want ze zeggen: 'zie je wel, het helpt toch niks'.

Gedreven

Maar als ik dan onze voorzitter Maria van Veen hoor, dan zie ik het wel weer zitten. Zij kreeg toch iedereen opnieuw warm voor de aktieweek, begin november, tegen de nieuwe Algemene Nabestaanden Wet (ANW). Ze werkt zelf ook keihard. Ze is zó gedreven. Ze staat altijd op de bres, komt altijd op voor de minsten. Ze kent ook iedereen en praat met iedereen. En... ze meent wat ze zegt. Als Vrouwenbond hebben we, met zo'n tienduizend leden, een zwakke positie binnen de FNV. En financieel staat het er ook niet erg rooskleurig voor. Toch wekken we vaak veel verbazing bij mensen, omdat we als kleine groep zo veel doen en zo'n grote stem hebben. En dat ondanks het feit dat we veel oudere leden hebben. Juist die ouderen zijn vooral actief in de actie tegen de ANW. Het kabinet wil de huidige Algemene Weduwen en wezen Wet (AWW) vervangen door de ANW. Dat leidt wel tot een forse achteruitgang in inkomen voor tienduizenden weduwen. En weer wordt 'Gelijke Behandeling' van stal gehaald om deze verslechteringen voor vrouwen door te voeren. Voortdurend wordt Gelijke Behandeling toegepast in ongelijke situaties. Dat levert grote onrechtvaardigheden op.

Thuiswerk

Toch vind ik het nog steeds belangrijk om met anderen bezig te blijven. Dat is tenslotte ook belangrijk voor jezelf. En de verslechteringen moeten we sowieso tegenhouden.

Daarom heb ik ook actief meegedaan met de WAO-acties en meegeholpen met de acties tegen de slechte gevolgen van de nieuwe nabestaanden wet. Als voorzitter van het distrikt Noord-Holland was ik altijd veel weg. Dat heb ik een beetje teruggedraaid, omdat mijn man invalide werd. Nu ben ik nog sekretaris van het distrikt, maar ondertussen vervang ik ook de voorzitter weer gedeeltelijk. Als lid van het Centraal Bestuur zat ik op een bepaald moment ook in het vredesoverleg van verschillende bonden in het BIVAK. Zo ben ik in contact gekomen met Solidariteit.

Ik heb me altijd bezig gehouden met het thuiswerk. Er zijn nu vier steunpunten thuiswerk. Maar de subsidiekraan van WVC en de Gemeente Amsterdam gaat binnenkort dicht. We proberen nu geld te krijgen van de FNV, de verschillende vakbonden en de RBA's. Ook hebben we ondertussen een landelijk overleg Thuiswerk opgericht met alle bonden die ermee te maken hebben. Het is nog moeilijker om in contact te komen met mensen die in illegale ateliers werken dan met thuiswerksters. Een generaal pardon voor die illegale werksters is geen oplossing. Het enige dat je dan bereikt, is dat die mensen hun werk kwijt raken. We moeten eigenlijk toe naar ketenverantwoordelijkheid. Degene die de

kleding uiteindelijk verkoopt, bijvoorbeeld C & A, moet ook verantwoordelijk gesteld worden voor de omstandigheden waaronder die kleding wordt geproduceerd.

Gezellig

Meer dan de helft van de leden van de Vrouwenbond werkt thuis en we organiseren vooral veel oudere vrouwen. Jongere vrouwen die zich bijvoorbeeld door landelijke akties aanmelden, passen niet goed in de verouderde afdelingen. Die vormen vaak nog te veel een soort gezelligheidsvereniging. Daardoor is de doorstroming in de Vrouwenbond vrij groot. Om dat tegen te gaan zijn we bezig met vernieuwing van onze bond. We proberen nu aan de hand van thema's, zoals kinderopvang, te werken met groepen op distriktsniveau. Zo hopen we meer aansluiting te vinden bij jongere vrouwen. Veel nieuwe FNV-leden zijn vrouwen. Daarvan komt een groot deel ook bij de Vrouwenbond terecht, omdat we het dubbel-lidmaatschap kennen. Wij bevelen buitenshuis werkende vrouwen aan om ook lid te worden van de bond in hun sektor. Wij kunnen die vrouwen dan bijvoorbeeld ondersteunen bij hun inbreng in hun vakbond rond specifieke vrouwenpunten.

Vies woord

De hele sociale zekerheid gaat achteruit. In het kader van Europa '92 wordt alles gelijkgeschakeld naar het slechte niveau van voorzieningen zoals in landen als Portugal en Griekenland. De Europese vakbeweging is niet zo sterk, maar de werkgevers wel. Daarom wordt het nog moeilijker en valt er op dit moment niks te winnen. De wereld wordt steeds materialistischer. Konsumeren wordt steeds belangrijker. En het leven wordt steeds vrijblijvender. Alles is tijdelijk. Misschien dat mensen door allerlei verslechteringen gaan inzien dat het zo niet langer kan. Veel mensen zien de grotere verbanden niet. Daarvan moet ze bewust maken. Dat is voor mij een reden om actief te blijven. Als ze zien dat het wel anders kan, komen ze misschien eerder in opstand. Maar ja, als je ziet hoe het nu in Oost-Europa gaat. Daar dachten de mensen ook dat ze het beter zouden krijgen. Maar het gaat alleen nog maar slechter. En met het milieu is het daar nog erger dan hier. Dat is soms moeilijk te vatten. Socialisme is nu een vies woord geworden. Ze hebben er in Oost-Europa dan ook weinig van terecht gebracht. Het kommunisme kan niet zonder demokratie. Ze hebben nooit goed naar de mensen geluisterd. Je kunt nu eenmaal geen dingen van bovenaf doordrukken. De mensen hadden veel meer zelfverantwoordelijkheid moeten hebben. Nu zeggen ze hier: 'zie je wel, als de mensen geen financiële prikkel krijgen,

dan werken ze niet'. Maar het gaat er vooral om dat mensen zelf iets te zeggen hebben, en dat zij het gevoel hebben dat ze met iets zinnigs bezig zijn. Veel mensen nemen hier toch ook de verantwoordelijkheid voor allerlei werk zonder dat ze daarvoor betaald worden. Het huishoudelijk werk en het vrijwilligerswerk worden echter niet als zodanig erkend.

Verzorging

Alle inkomens en al het werk zouden veel eerlijker verdeeld moeten worden. De arbeidstijdverkorting in de vorm van extra roostervrije dagen heeft tot nu toe geen herverdeling van arbeid opgeleverd. Alleen drasties korter werken met nivellering van de inkomens helpt nog. Een werkweek van 25 uur biedt wel perspectief om het werk binnens- en buitenshuis te gaan verdelen. Maar dat zou ongetwijfeld revolutie betekenen. En daarvoor is weer een mentaliteitsverandering nodig. Om het werk binnenshuis werkelijk tussen mannen en vrouwen te verdelen, is bijvoorbeeld het vak 'verzorging' op middelbare scholen erg belangrijk. Daarom hebben we ook actie gevoerd om dat ingevoerd te krijgen. De vraag is alleen: hoe wordt het in de praktijk op de scholen toegepast? Eigenlijk zou je met zoiets al op de basisschool moeten beginnen. De voorwaarde voor een werkweek van 25 uur is wel dat iedereen een inkomen krijgt waarvan hij of zij zelfstandig kan leven. Daarvoor is nivellering nodig. Maar nivellering is ook al zo'n vies woord geworden.

Partij

Via het ANJV werd ik op mijn achttiende lid van de CPN. Mijn vader was ook lid van de CPN en ik was ervan overtuigd dat het kommunisme beter was dan het kapitalisme. Maar ze hebben er maar weinig van terecht gebracht. Na de opheffing van de CPN ben ik lid geworden van Groen Links. Dat is het enige dat er nog is. Verder is er niks. De SAP en de SP zijn kleine klubjes en een beetje anarchisties. Af en toe betreur ik het wel dat de CPN er niet meer is. Dan heb ik het niet over de CPN van de laatste tijd, maar over de partij die een coördinerende en verbindende functie had. Nu verwatert alles. Bij akties zou je met kontakten tussen mensen uit verschillende bedrijven en sectoren veel verder kunnen komen. Dan kan je ook dingen warm houden. Misschien zou er iets nieuws moeten komen. Maar ik betwijfel of dat een nieuwe politieke partij moet zijn. Je kunt nu beter in een bestaande partij gaan werken. Je zou bijvoorbeeld Groen Links moeten aktiveren. Maar daar heb ik zelf geen energie meer voor. Het zal toch in de steden moeten beginnen. In kleine afdelingen van Groen Links op het platteland gaat dat niet. Bovendien zijn Groen Linkers baan-

tjesjagers, net als in de PvdA. De wereld wordt steeds meer één geheel. Je moet nu wereldwijd gaan organiseren om het kapitalisme een halt toe te roepen. Geen enkele regering kan er iets aan doen. Het grootkapitaal is niet te pakken. Regeringen doen alleen maar meer concessies om ze vast te houden. Met een nationale politieke partij kom je niet ver meer. Er zal internationaal meer samenwerking tussen de arbeiders moeten komen. Maar dat zal moeilijk worden. Je krijgt alleen nog maar meer concurrentie tussen arbeiders uit verschillende landen. De werkloosheid neemt weer toe en de sociale zekerheid wordt verder afgebroken."

Jeroen Zonneveld